

79de Møde.

Onsdag den 19de Februar, Kl. 1.

Den første Sag paa Dagsordenen var:

Marineministeren fremsætter Forslag til Lov om Opførelse af Boliger for Søværnet paa Orlogsværftets Grund.

Marineministeren (Jøhnke): Det Lovforslag, som jeg har den Ære at forelægge, omhandler Opførelsen af ny Boliger paa Arsenaløen og Fraflytning af den nordlige Del af Nyboder. Arsenaløen er den sydligste af de Øer, hvorpaa Orlogsværftet er anlagt, og Forslaget gaar ud paa at gøre denne Ø landfast med Christianshavn og at fraskille den Del, der bebygges, fra det øvrige Værft, hvorved Bygningerne komme til at ligge uden for og samtidig i umiddelbar Nærhed af Værftet. At Lovforslaget kun tager Sigte paa den nordlige Del af Nyboder, har bl. a. sin Grund i, at den sydlige Del væsentlig bestaar af ny Huse, ligesom ogsaa Hæren har en Del Boliger der. Der er desuden heller ikke Anledning til, at andre Personer end de, hvis Virksomhed udelukkende er knyttet til Orlogsværftet, komme til at bo umiddelbart i dets Nærhed.

Forinden jeg gaar over til at omtale Lovforslaget, skal jeg tillade mig at forudskikke nogle almindelige Bemærkninger angaaende Opførelse af Arbejderboliger. Overalt i den civiliserede Verden anerkendes det som et Gode, der ikke kan vurderes højt nok, at der skaffes de mindre bemidlede billige og sunde Boliger, og utalligt er der sagt og skrevet herom, men Erfaringen viser ogsaa, at enhver, som har Øjet aabent, vil kunne se det. Naar det kniber med Indtægterne, sker det ofte, at Folk tage til Takke med daarlige Boliger i de i mange Tilfælde paa Spekulation opførte Kasernebygninger med deres Sammenstøvning af mange Mennesker paa et lille, snævert Rum, uden at de betænke, hvad Skade de derved kunne forvolde sig selv og deres nærmeste, Hustru og Børn. Som det fremgaar af den sidst udarbejdede Statistik over Huslejlighederne i Kjøbenhavn, er Huslejen for 2- og 3-Værelser

Lejligheder steget meget betydeligt, endogsaa over 20 pCt., saa at det stadigt bliver vanskeligere for Arbejdere og andre lavt lønnede Personer at skaffe sig billige Boliger, som tilfredsstille rimelige Krav. Rundt om i de forskellige Lande anvende Filantroper store Kapitaler paa Løsningen af Spørgsmaalet om at skaffe de mindre bemidlede billige og gode Boliger, og Regeringerne træde hjælpende til, hvad Regeringen ogsaa har gjort herhjemme paa forskellig Maade. En god, velindrettet, sund og billig Bolig skaber Tilfredshed hos Arbejderen, gør ham stadig i sin Tjeneste, ikke ved Tvang, men af Tilbøjelighed, og bidrager til at berolige urolige Elementers vagabonderende Tilbøjeligheder, kort sagt, til at gøre Arbejderen tilfreds med sin Lod. Ved at give Arbejderen Sans for Hjemmets Hygge og ved at lade Boligen være i Nærheden af hans daglige Virksomhed, som er hans Eksistensbetingelse, baner man Vejen for hans Udvikling til et dygtigt Menneske, og man arbejder samtidig i sin egen Interesse, idet man binder til sig dygtige og kyndige Folk, som føle sig solidariske med deres Virksomhed, og derved bidrage væsentligt til dennes sunde og rolige Fremvækst. Ligesom for enhver anden stor Fabrikvirksomhed gælder det for Marinen, særlig Orlogsværftet, at det har stor Betydning at have dygtige og paalidelige Arbejdere, paa hvilke man kan stole. Jo mere særegent og jo mere kompliceret Marinens Materiel bliver, desmere vigtigt vil det være i de forskellige Brancher at have et Personel, der føler sig knyttet til Søværnet, hvad enten Arbejderne kaldes faste eller private, og det er derfor i Statens velforstaaede Interesse at søge at gøre sine Arbejdere saa tilfredse, som Forholdene tilstede det. Bydes der Arbejderne bedre Livsvilkaar andetsteds, vil ingen med Retté dadle dem for, at de søge derhen, og det gælder derfor om, at de Kaar, Staten byder sine Arbejdere, ere lige saa gode som dem, de private kunne byde dem. Af disse Grunde skulde det synes uomtvisteligt, at det er Søværnets Pligt for dets arbejdende Personel at søge bevaret saadanne Boliger, som i Aarhundreder have været knyttede til dets Navn.

Selve den Tanke at bygge Boliger for Marinens Personel paa den anden Side af Havnen er af gammel Dato. Den skyldes oprindelig Grev Danneskjold-Samsøe, som stod i Spidsen for Marinen fra 1735 til 1746, og er senere ofte kommen frem med kortere eller længere Mellemrum, men er hidtil ikke bleven gennemført. Derimod